

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.



Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

«Kmetovalec» izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inerat na pol strani 400 D, na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz «Kmetovalca» so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 13. Ljubljana, 15. julija 1923. Letnik XL.

Obseg: Zgledne kmetije. — K preoranju letošnjega strnišča. — Uspehi gnojenja k ajdi. — Dve nevarni zajedalki. — Tekoče žveplo zoper peronosporo na grozdju. — Važen stroj za napredek poljedelstva. — Kmet in stroji. — Uspehi na ljubljanskem barju. — Žebelj v govejem želodcu. — Važne davčne olajšave za kmetijske zadruge. — Metilov alkohol — nevaren strup! — Državne kobilarne in žrebčarne v naši kraljevini. — Ocena knjig. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Zgledne kmetije.

Različni kraji imajo svoje posebnosti tudi v kmetijskem pogledu. Po takih krajih najdemo pa skoraj povsod posamezne kmetije, ki se odlikujejo mimo svojih sosedov z boljšim gospodarstvom in z boljšimi uspehi. Če pogledamo v hlev, najdemo boljšo živino, zunaj hleva vidimo lepo urejeno gnojišče z gnojnično jamo; če pogledamo na polje, vidimo bolj skrbno obdelane in bolj čiste njive, na njivah lepšo pšenico in druge pridelke. Povsod je več napredka. Sadno drevje je skrbno negovano, itd. itd. Take kmetije so z gledane. Lahko jih vzamemo za zgled. Poklicane so, da nas vnamejo s svojim dobrim zgledom k napredku.

Po raznih krajih so te kmetije seveda različne, kakor je krajina za kmetijstvo ustvarjena. V vinskih krajih so zgledne kmetije drugače urejene kakor po planinskih deželah, po žitorodnih krajih zopet drugače kakor po travorodnih živinorejskih pokrajinah. Vsak kraj ima svoj poseben pečat in tako ga imajo tudi kmetije, ki jih imamo po teh krajih.

Važno je, da poznamo kmetije, ki so zgledne za naše razmere. Te kmetije so vredne posebnega upoštevanja, ne le zaradi tega, ker so za nas poučne in so nekak kažipot za vse kmetovalce iz okolice, ampak tudi zaradi tega, ker so poklicane, da delajo v prvi vrsti različne kmetijske poizkuse, na primer z umetnimi gnojili, z novimi rastlinskimi vrstami, s pridelovanjem semen, z novimi stroji, z rejo dobrih živalskih pasem, itd. Take kmetije zaslužijo, da se jim gre v vseh teh ozirih na roko in da se jih pri po-

speševanju kmetijstva podpira, ker kažejo po vsem svojem delovanju, da imajo zmisel za napredek in sploh za povzdigo vseh tistih gospodarskih nanog, ki so v kraju vpeljane in razširjene.

Danes je naloga okrajnih ekonomov, da izvedo za take kmetije po deželi in da jih pri svojem delovanju upoštevajo.

K preoranju letošnjega strnišča.

Ko bomo preoravali strnišče za ajdo in repo, je obrniti vso pozornost na zatiranje črva. Črvi naj se za plugom pobirajo. V tako bogatih hroščevih krajih, kakor so naši, moramo zatirati črve tudi za brazdo, da se rešimo vsaj po možnosti nadloge majnikovega hrošča.

Na Francoskem računijo škodo, ki jo povzročajo črvi, letno na 250 milijonov frankov, v glavnem letu izpodjedanja pa na eno milijardo frankov. Tudi pri nas je ta škoda ogromna in šteje na milijone.

Dokler črv živi in žre v zemlji, dosežemo največ, ako ga pri oranju pobiramo in uničujemo. Pri nas se nudi ugodna prilika za to sedaj ob ajdovi setvi, v gorkem poletnem času, ko je najbolj požrešen in najbližje pri vrhu. Letos, ko črv izpodjeda zadnje leto naše sadeže, je posebno važno, da ga pokončujemo, preden se zabubi, kajti ko se hoče zabubiti — in to je v času od julija do septembra — zleze tako globoko v zemljo, da ga z navadno brazdo nič več ne dosežemo. Sedaj ob ajdovi setvi imamo najlepšo priliko, da ga pokončujemo. Za vsakim

plugom naj stopa po črvivih njivah mladina s košaro v roki in naj pridno pobira črve za brazdo. Veliko dobrega bomo lahko dosegli na ta način. Nažene naj se razentega tudi kokoši na njive, ki bodo tudi pridno pomagale, ki pa seveda ne zmorejo same tega dela, ker imajo premajhne želodce. Lotimo se pobiranja črvov za brazdo! Dokler ne bomo z vso resnobo zatirali tega škodljivca in storili vse, kar je v naši moči, toliko časa smo krivi sami te velikanske škode, ki jo prizadeva črv po naših zemljiščih.

Uspehi gnojenja k ajdi.

Kakor je že v minuli številki „Kmetovalca“ v spisu „Kako gnojimo ajdi“ pojasnjeno, potrebuje ta rastlina v svoji kratki življenjski dobi v prvi vrsti fosforove kisline in kalija. Dušika ji v veliki meri ni treba, ker mora rastlina hitro zrasti, enakomerno ocveteti in pravočasno dozoreti. Za gnojenje ajde potrebujemo torej hitro delujoča gnojila, kakor sta superfosfat (300 kg na ha) in kalijeva sol (150 kg na ha).

V minulem letu je Kmetijska družba uvedla več preizkusov gnojenja ajde, ki so se pa le deloma obnesli, ker so jih toča in druge vremenske nezgode oškodovale. Navzlic temu so tisti posestniki, ki so te preizkuse izvedli, poročali ugodno o učinku umetnih gnojil.

V splošnem je bilo na gnojenih parcelah opaziti bujnejšo rast, enakomernjši razvoj rastlin, istočasno cvetje in dobra oprašitev ajde ter hitra in enakomerna zoritev. Posebno se je povdarjalo ugodnost, da gnojenje s superfosfatom in kalijevo soljo pospešuje zoritev, torej da ajda ubeži zgodnji slani. Pognojena ajda je bila tudi polnejša glede zrnja, ki je bilo debelejše, dala je pa tudi precej več slame. Vsi poročevalci soglašajo v tem, da je bil učinek gnojenja ajde zelo ugoden in izjavljajo, da se bodo odslej pri setvi te rastline vedno posluževali navedenih umetnih gnojil.

Sicer pa to itak ve vsak umen kmetovalec, da mu ajda nikdar ne vrže zadostnega pridelka, če ji ne pognoji s superfosfatom in kalijevo soljo. Vsled tega je tudi pridelovanje ajde v zadnjih letih vojne nazadovalo, ker je primanjkovalo superfosfata, in kmetovalci brez njega niso hoteli ajde niti sejati. Sedaj je pa teh gnojil dovolj, zato naj se jih kmetje tudi poslužujejo, če hočejo imeti zadovoljive pridelke.

Dve nevarni zajedalki.

K plevelnim rastlinam, ki delajo veliko škodo po njivah, spadajo pojalniki. Pojalniki ne živijo na lastnih koreninah, kakor druge rastline, ampak srkajo potrebni živež kakor pijavke iz drugih rastlin. Zato jih štejemo k zajedalkam. Te rastline živijo na stroške napadenih rastlin, ki jih tako izdelajo, da popolnoma shirajo in gredo v nič.

Pri nas je v tem pogledu nevaren posebno deteljni pojalnik, ki napada domačo deteljo in se je tudi letos prikazal na nekaterih njivah. Deteljni pojalnik po deteljiščih povzroča veliko škodo. Pokaže se po prvi košnji. Poznati ga je po tistih golih bledorjavkastih poganjkih, ki pribodejo za pe-

denj visoko iz zemlje, podobno kakor špargeljni, in ki nastaviijo zgoraj stebila edinole cvetje, ki je znotraj rumenkasto barvano. Kjer se pokaže ta rastlina, tam začne detelja hirati. Naravno, da z močnim nastopom pojalnika vsa detelja močno trpi in daje le slabo košnjo. Pojalnik čepi z odebelelim spodnjim koncem na deteljni korenini in jo sesa. Ker nastavi veliko drobnega semena, se ta zajedalka močno razmnožuje. Njeno seme ostane po več let v zemlji in ne kali poprej, dokler se ne pokažejo z domačo deteljo zopet ugodni pogoji za njen razvoj. Zato se pa pokaže deteljni pojalnik le ob gotovih letih in edinole na domači detelji.



Pod. 19. Zgornji del pojalnika v cvetju



Pod. 20. Veliki pojalnik na konoplji v prvem in poznejšem razvoju.

Ko se deteljni pojalnik prikaže, ga je potrgati iz zemlje. Zglediti se mora to, preden ocvete, najbolje takoj. To je edini pripomoček, da se iznebimo tega škodljivca.

Druga nevarna vrsta te zajedalke je veliki pojalnik, ki zajeda konoplje in tobak. Steblo tega pojalnika se razraste in je vejato, kakor kažeta podobi 19. in 20. Poznamo ga tudi po tem, da so notranji deli cvetja svetlomodro barvani. Veliko škodo nam dela ta pojalnik po krajih, kjer se bavijo gospodarji v večji meri s pridelovanjem tobaka in konopelj. Tudi tukaj nimamo drugega sredstva, kakor da porijemo to zajedalko dosti zgodaj, preden začne delati drobno seme.

Na pod. 20. se dobro vidi, kako čepi pojalnik na konopni rastlini in kako na njej raste. Na desni strani slike je začetek mladega pojalnika, na levi je pa že odraščeni pojalnik.

Tekoče žveplo zoper peronosporo na grozdju.

Znano je, da učinkuje proti trtni plesnobi najboljše žveplo in njegove spojine.

Žveplo se v solčni vročini pretvarja v razne pline (žveplov dvokis, žveplovo podkislino, žveplov vodik itd.), kateri uničujejo na površju listja in grozd-

nih jagod rastoče koreninske nitke (podgobje ali micelij) glivice, ki jo znanstvenik imenuje „oidium Tuckeri“.

Da pokaže žveplo zadosten učinek, je pogoj, da je na trti, predvsem seveda na grozdnih jagodah, dovolj fino razdeljeno in da se jagod dobro prime.

Od finosti, dobre razdelitve in od tega, da drobni žvepleni delci na jagodah dobro drže, je odvisen ves uspeh žveplanja. Žal, da se vinogradniki tega ne zavedajo in kupujejo često žveplo najcenejše vrste, ki pa nima nikakega pravega učinka, zlasti ne, če je vreme bolj hladno. To je tudi vzrok, da nimajo mnogi vinogradniki do žvepla nikakega zanimanja. Grobo žveplo se ne drži dobro na jagodah in odpade pri žveplanju večinoma na tla. Debeli žveplovci delci se pa tudi zelo težko razkrajajo (oksidirajo), zato ne dajo pravega učinka. Poskušnje so pokazale, da žveplo na trti učinkuje najbolje pri toploti 30 do 35 stopinj pri Celziju. Debelejši žveplovci delci zahtevajo vobče daleko večjo toploto kakor fini. V južnih, vročih krajih je kmalu vsako žveplo dobro, pri nas pa, ker toplote primanjkuje, zamoremo doseči dober uspeh le z najfinejšim žveplom.

V novejšem času je dosegla tehnika pri izdelovanju finih delcev iz trdih teles velikanski napredek s tem, da jih zamore prevesti v t. zv. koloidno stanje.

Koloidno (nabreklieno) stanje je neka medstopnja med trdo snovjo in raztopino. Trdo telo je v tem stanju nabreklieno, slično kakor nabrekne lim, če ga namočimo v vodi.

V tako stanje se je posrečilo prevesti tudi žveplo: njega delci so v koloidu tako fini, da jih je tudi tisočkrat povečane komaj videti.

Samoobsebi je umevno, da se taki drobni delci dajo na trti neznansko fino razdeliti, tako da je z njimi trtna jagoda vsa prevečena. Ti delci pa so silno lepljivi, tako da na jagodi silno dobro drže in jih dež ne odpere. Obenem se pa seveda zelo lahko, torej tudi pri navadni dnevni toploti razkrajajo (oksidirajo) in uničujejo škodljive glivice.

Kemična tvornica v Bohuminu (Českoslov. republika) je spravila že lanskega leta v promet žveplov koloid pod imenom sulikol (sulfur liquidum colloidal), ki prednjači vsem drugim podobnim izdelkom.

Poskusi, ki so se z njim vršili lani v raznih znanstvenih zavodih, so pokazali, da je izvrstno sredstvo proti raznim pravih plesnim, tako posebno proti trtni plesnobi ali oidiju na trti, plesnim na jagodičevju, vrtnicah itd. Ker jako močno učinkuje, zadostuje, ako se ga vzame zelo neznatna množina (50 do 100 gr na l tekočine). Primeša se lahko škropivu, s katerim škropimo trte (galičnoapneni brozgi ali brozgi iz bosnapaste) ali pa se škropi samo zase.

Poskusi dr. Linsbauerja, ravnatelja višje vinogradniške šole v Klosterneuburgu, so pokazali, da pokaže 1 kg sulikola isti učinek, kakor 75 kg žvepla v obliki prahu. Raba sulikola pomeni torej obenem veliko pocenitev zatiranja trtna plesnobe.

Ker se pa da sulikol izredno dobro pomešati med galično škropivo, omogoča istočasno zatiranje peronospor (paleža) in oidija.

Ker se je bati, da bo letos plesnoba na grozdu silno nastopila, je podpisani preskrbel, da pride nekaj tega sredstva že sedaj k nam in priporoča, da se

ga vinogradniki v obilni meri poslužujejo. Sulikol se prodaja v steklenicah po 50 in po 100 gr. 50 gr zadostuje za 75 do 100 l tekočine. Sulikol se rabi na sledeči način:

Kadar postanejo grozdne jagode za grah debele, najpozneje pa, ko se prikažejo prve sledi plesnobe na občutljivih trtnih vrstah (muškatelec, portugalki itd.), si napravimo škropivo proti boleznim. Ako hočemo škropiti obenem tudi proti paležu, kar je zlasti letos zelo priporočljivo, si napravimo najprej škropilno zmes iz 100 l vode, 1½ do 2 kg galice in približno dvakrat toliko apna, ali pa iz 1½ do 2 kg bosnapaste na 100 l vode in 1½ kg apna.

Ko je škropivo pripravljeno, vzamemo 2 do 3 l vode, v to vodo vlijemo vsebino ene stekleničice sulikola in najprej v tej vodi sulikol dobro razredčimo (razmešamo). Potem vlijemo to zmes v galično škropivo in jo tam zopet dobro premešamo. Nato gremo takoj na delo. Vse grozdje moramo s to tekočino na fino, ampak temeljito poškopiti. Po preteku enega tedna škropljenje ponovimo. Če bolezen hudo nastopa, je treba tudi še v tretje škropiti. Če smo grozdje z galico že poprej poškopili, potem škropimo samo še s sulikolom. V tem primeru razmešamo ves sulikol, namesto v galičnoapneni zmesi, v vodi.

Sulikol učinkuje zelo hitro in zelo močno, in sicer tem izdatneje, čim bolj vroče je vreme.

V vročini je torej bolje, da vzamemo vode malo več, v hladnem vremenu malo manj, torej eno stekleničico za 75 do 100 l tekočine.

Bakrene trtne škropilnice moramo po uporabi dobro izmiti.

B. Skalicky, Grm.

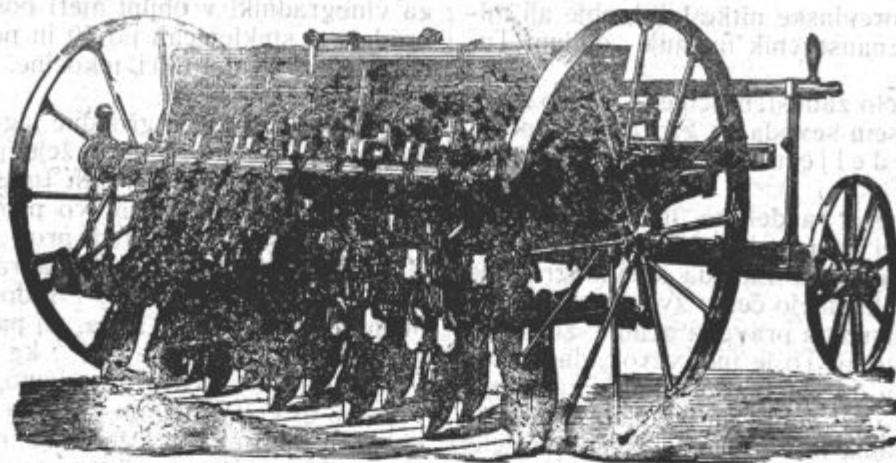
Važen stroj za napredek poljedelstva.

Med stroji, ki jih rabimo v poljedelstvu, zavzema posebno važno mesto sejalni stroj za setev žita v vrste. Lahko trdim, da se je z njegovim delom doseglo v poljedelstvu največ uspeha. Zato ga najdemo povsod v naprednih poljedelskih deželah. Skraja so ga rabili samo veleposestniki. Kmalu so se začeli zanimati zanj tudi drugi posestniki, in danes imamo vasi, kjer ima tak stroj že vsak posestnik.

Po žitorodnih krajih se tak stroj izplača v najkrajšem času samo s tem, da prihrani 25 do 30% semena. Glavne njegove prednosti pa tiče v dovršenem delu vse posetve in v blagodejnih posledicah takega dela.

Sejalni stroj trosi seme enakomerno in povsod v enaki razdalji. To je prva velika prednost, ki je največjega pomena za uspešno in enakomerno rast žita. Drugič pa spravlja seme tudi enakomerno globoko, kar je za enakomerno kalenje in poznejšo rast zopet posebne važnosti in vrednosti, če pomislimo, kako neenakomeren je ves razvoj žita po naših njivah.

Velika prednost take setve tiči pa tudi v tem, ker je treba za tako setev sploh vso njivo bolj skrbno pripraviti in ves prostor do zadnjega kosčka popolnoma izrabiti. Tukaj je treba obdelovanja „na ploč“ ali pa na široke kraje, med katerimi je razore po možnosti poravnati, tako da seje stroj po vsem prostoru. Ta popolna in skrbna izraba vsega površja ima že samanasebi veliko vrednost za doseg



Pod. 21. Sejalni stroj za setev v vrste.

večjih pridelkov. Veliko vredno je pa tudi to, ker se more zemlja za strojno setev bolj skrbno zdrobiti in očistiti, da sejalni lemeži lahko rijejo in sejejo po zemlji. Vsa ta skrbna priprava zemlje, potem popolnejša izraba njivskega površja, vse bolj pravilna razdelitev in zagrnitev semena in z njo združena enakomerna rast po vsej njivi, vse to veliko pripomore, da so pridelki bogatejši. Vrhu vsega tega pa še izdaten prihranek na semenu!

Stroja za setev žita v vrste, ki ga kaže pod. 21., pa ne uporabljamo samo za žita, ampak tudi za okopavine, kakor so turščica, pesa itd. Treba le, da se stroj za to delo uravna. Na Češkem so danes vasi, v katerih ima prav vsaka hiša svoj sejalni stroj, pa ne morem reči, da so to sploh bolj trdni posestniki, kakor jih imamo po naših krajih. Zato po moramo priti tudi pri nas tako daleč, da bodo vsaj imovitejši začeli rabiti sejalne stroje, ki nudijo tako velike koristi.

Kmet in stroji.

Posebno važen činitelj v gospodarstvu je delo. Od kakovosti množine in cene dela so odvisni stroški pridelovanja, torej cene pridelkov in čisti dobiček. Odločilna v tem oziru je zlasti gonilna sila.

Najdražje je ročno delo človeka. Po Nachwetu je 3-5-krat dražje kakor živalska vprega, 5-4-krat dražje kakor delo elektromotorja in 11-krat dražje kakor delo lokomobile.

Ročno delo je v splošnem natančnejše, kar zvišuje njegovo vrednost, n. pr. za prav skrbno obdelavo. Zato je pa zelo zamudno in dandanes neprijemljivo drago. Za kmetijstvo je danes premalo delavcev, ker jih kmetija ne more tako plačevati, kakor jih plačuje industrija. Zgolj na ročno delo se zamože omejiti zaradi tega le najmanjši obrati.

Cene živalskega dela so odvisne od vrste vprežnih živali, oziroma od njih zaposlenosti. Konji so dragi delavci, ako niso vedno zaposleni; če pa imajo vedno zadosti dela, se pa obnesejo najbolje. Voli sme več počivati, ker tedaj na teži tako pridobi, da vsaj ni izgube. Končno se pa še z dobičkom proda, medtem ko konj izgubi na vrednosti. Najceneje pa je delo krave, če ni mnogo dela. Krava plača svojo hrano z mlekom in teletom, tudi če stoji. Strojna sila nič ne stane, kadar počiva. Stroji, ki delo proizvajajo, so pa dragi, zato so obresti visoke. Uporaba strojev mora biti vsako leto najmanj toliko, da se vse te obresti izplačajo.

Uspešnost dela je razen od gonilne sile odvisna tudi od orodja, oziroma strojev, ki delo izvršujejo. Dobro in primerno orodje, oziroma stroj napravi tudi ročno delo bolj uspešno in ceneje. Koriisti strojev so različne. Z njimi povišujemo pridelke v splošnem vsled boljšega pripravljanja zemlje, bolj primerne setve, boljšega pridelovanja itd.

Stroji omogočijo tudi boljše izkoriščanje pridelkov. Mlatilnice izmlatijo več. Dobri stroji za mlenje in stiskanje sadja, grozdja itd. omogočijo boljše izrabo. Prihranek semena zna znašati pri sejalnem stroju na ha okolo 100 kg zrnja. Stroški dela ostanejo pa skoro isti, kakor za ročno setev. Lahko je torej izračunati, pri kakšni površini je ta prihranek tako visok, da se izplača nabava stroja.

Stroji delajo hitro, pravočasno in enakomerno. Oni zelo pospešijo delo človeka in s tem njegovo vrednost. Zato pa zahtevajo več razuma nego telesnega napora in zmanjšujejo stroške za delo.

Stroj za košnjo trave zniža stroške prilično za 22%, stroj za žetev žita za 32%, okopovalniki za 32% itd. Vse to je odvisno od zaposlenosti stroja.

Naša kmetijska šola je hotela med vojno pomagati kmetovalcem v tedanjih stiskah z mlatvijo, zato je nabavila garnituro za parno mlačev (lokomobile, mlatilnico in elevator). Vse to je stalo tedaj 10.000 kron. Letne obresti po 6% so znašale torej 600 K.

Stroški za obrestovanje (za pogon in drugo) so znašali leta 1916, samo po 1 K za mlačev vsakih 100 kg zrnja. Lastnega zrnja smo omlatili to leto 60 q. Ako bi se z mlatilnico izmlatilo teh 60 q zrnja, tedaj bi za vsakih 100 kg nastali tile stroški:

1. Obresti od 10.000 K po 6% je 600 K, t. j. na vsakih 100 kg omlačenega zrnja odpade 10 K.

2. Obraba mlatilnice bi bila v tem primeru zelo majhna in bi zažlostovalo 5% (amortizacija), t. j. od 10.000 K po 5% je 500 K; če razdelimo ta znesek na omlačenih 60 q zrnja, bi znašala obraba 8-33 K za mlačev vsakih 100 kg zrnja.

3. Stroški za obratovanje znašajo po 1 K za vsakih 100 kg. Celokupni stroški za mlačev vsakih 100 kg zrnja znašajo torej: obresti 10 K, obraba (amortizacija) 8-33 K in obratovalni stroški 1 K, torej skupno 19-33 K za vsakih 100 kg žita.

Mlačev s cepcem ali ročno mlatilnico bi pa stala samo okoli 3—4 K. Naša parna mlatilnica je pa potovala po različnih občinah in je namlatila 1000 q na leto. Ker bi bila obraba večja, se računi za amortizacijo 10%. Obratni stroški in obresti so pa ostale enake. Mlačev od 100 kg čiste zrnja je prišla v tem primeru po istem računu samo na 260 K vključno večji obrabi in prevoznim stroškom. Ako bi pa kmetovalci to priliko bolj izrabljali, bi se z isto garnituro lahko namlatilo v enoletni dobi in v približno 30 dneh vsaj po 2000 q, mlačev za 100 kg bi stala potem samo 180 K.

Jasno je torej, da manjši kmetovalec ne more biti sam zase deležen tistih koristi, ki jih nudijo večji, dobri stroji, ker jih ne more dovolj izrabiti. Nabral bi si preveč mrtvega kapitala, čigar obresti bi ga dušile. Saj imajo mali kmetje razmeroma itak že več kapitala v svojem inventarju nego veleposresta. Dve poti sta, po kateri pridejo tudi oni do koristi večjih strojev: Ali naj se poslužujejo strojev podjetnikov, ki jim proti primernemu plačilu opravijo delo, ali pa naj si nabavijo stroje zadržnim potom, skupno s svojimi sosedi. Prvi primer velja posebno za večje stroje, ki morajo biti zaposleni v večjem okolišu, n. pr. parne mlatilnice, motorni plugi itd. Po nekaterih pokrajinah imajo že take podjetnike, ki delujejo v obojestransko korist. Zadržna nabava pa velja za stroje, katerih tudi posameznik ne uporablja redno, ki so pa že v manjšem okolišu lahko zadosti zaposleni in gredo od soseda do soseda, oziroma od člana do člana. Marsikatera podružnica Kmetijske družbe ima že take stroje, n. pr. travniške brane, trijerje, škropilnice za drevje itd. Marsikaj drugega bi se dalo še skupno uporabljati, n. pr. črpalke, vozovi za gnojnico, boljši čistilni mlini, sejalni stroji, stroji za košnjo, plugi za rigoliranje v vintami itd. Neprijetna stran take skupne uporabe je pa razmeroma prevelika obraba, ker se na izposojeno orodje premalo pazi in ker se redno ne vrača. Priporočljiv je torej način, običajen ponekod v strojnih zadrugah, da vsak, ki si izposodi stroj, položi za njega neko kavcijo, s katero jamči za popravila, ki bi bila potrebna vsled njegove krivde, in za plačilo za čas porabe. Poraba stroja se plačuje od dneva ali pa od ure. To je dobro, da stroje obdrži vsak le tako dolgo, dokler jih res potrebuje, ker nanje v tem primeru tudi bolj pazi. Z najemnino se krijejo stroški vzdrževanja in amortizacija.

Najboljši stroji so pa za nič, če se ne vzdržujejo neprestano v dobrem stanju. Zaraditega morajo biti vedno nadomestni deli in po potrebi tudi mehanik na razpolago. V tej zadevi bi morale tvornice strojev bolje skrbeti. V njih interesu je, da gredo v tem oziru kmetom na roko. S solidnostjo in pripravnostjo bodo gotovo pridobili veliko prej odjemalcev. V nasprotnem primeru bi se morala nabava marsikaterih strojev odločno odsvetovati. Tudi bi zamogle zveze strojnih zadrug napraviti lastno delavnico in nastaviti potrebno osebje (mehanike) za ves svoj okoliš. Na Češkoslovaškem in drugod imajo združeni kmetje celo svojo lastno tvornico za stroje. Ali ne bi šlo tudi pri nas, če bi bila dobra volja? V okviru zadruga same bi kazalo, da dela z enim strojem vedno enainista oseba, ki stroj natančno pozna. Vsakokrat v drugih rokah stroj preveč trpi.

I. Belle, Št. Jurij.

Uspehi na ljubljanskem barju.

Kdo ne pozna širne ravnine, ki se prostira na južni strani ljubljanskega mesta, znane pod imenom „barje“? Veliko tega sveta je že osušenega, veliko ga pa še čaka osuševanje. Največ zemlje na tem širnem prostoru je črne, prave šotne zemlje, nekaj je tudi navadne rjave zemlje, trdine, kakor jo tod imenujejo. Ta se nahaja za krajem barja in pa po mestih, kjer se barski svet dviguje v podobi tistih gričev in gor, ki so tvorili nekoč male otoke sredi jezerske vode, ki je pokrivala današnje barje.

Glede na uspehe dosedanjega osuševanja delimo današnje barje v osušeno barje in v neosušeno barje. Vmes ležijo seveda tudi napolosušeni deli barja, ki proizvajajo tudi temu primerno rastlinstvo.

Uspehi na osušenem barju so tako lepi in ugodni, da se moramo upravičeno vprašati, zakaj se tako dolgo zavlačuje nadaljnje osuševanje in zakaj se pred očmi Ljubljane mirno gleda ogromno škoda, ki jo prizadeva preobilna moča. Na osušenem barju raste namreč vse prav dobro, pa naj pogledamo sodeže po ondrotnih črnih njivah ali pa travniško rušo. Krasne košnje se dobe po teh legah. Prav pred košnjo se lahko vsak prepriča, kako izvrstna je krma, ki raste po teh prostorih, in kako bogate košnje nam daje. Po njivah pa uspevajo vsakovrstni pridelki, poleg žita tudi sočivnate rastline in okopavine.

Če obrnemo sedaj pogled na neosušeni del barja, se nam pokaže velika razlika. Tam bujni travniki in plodovite njive, tukaj pa malovredna, nizka ruša samega plevela in kislih trav, ki prav živo spominja na mokre pušče! Ali ni škoda, da leže ti obsežni prostori še zmeraj napol mrtvi zaradi preobilne moče? Ali ni škoda za ta svet, ki bi lahko prinašal najbogatejše pridelke na krmi in drugih sadežih?

Tukaj je pač treba, da se kot posestniki teh zemljišč zganemo in da napravimo tudi sami potrebne korake za to osuševanje. Saj se gre za našo last in za naše koristi. Na noben način ne smemo mirno gledati, da ostajajo bogati zakladi po nemarnem zakopani. Naravnost sramota bi tudi bila, da bi pred obličjem glavnega mesta trpeli še dalje tako škodo, kakor jo trpimo že od pamtiveka. Poiščimo v zadržni organizaciji potrebno pomoč!

Žebelj v govejem želodcu.

Goveja živina lahko požre razne stvari, ki so primešane krmi. Taki tuji predmeti povzročajo potem vnetje, težko prebavnost in velike bolečine v želodcu. Če so ti predmeti ostri in ostasti ali spičasti, kakor na pr. žebelj, žica, igla itd., prebodejo tudi želodec in se premikajo in prebadajo tudi druge notranje dele života, kakor na pr. prepono, pljuča itd. To premikanje po notranjosti života pospešuje valovito gibanje želodca ob času prebavljanja in prežvekovanja.

Prizadete živali pri tem močno trpe. Če požre žival žebelj ali kaj takega, se pojavi nenadno težka prebavnost, stokanje in napenjanje, posebno pri polaganju in vstajanju. Tudi razodevajo take živali ve-

like bolečine, če pritiskamo z roko na gotove dele života, posebno na mesta, ki leže blizu prepone ali na žličko ali na kraj, kjer leži kapica (drugi del želodca) itd. Pri daljšem trajanju nastanejo raznovrstna vnetja ranjenih notranjih delov, kar ima za posledico splošno bolestinno stanje živali. Živali hirajo, stokajo in hujšajo in nazadnje tudi lahko poginejo.

Vse to so znaki, po katerih lahko sklepamo, da je žival požrla žebelj ali kaj podobnega. Proti taki nezgodi nimamo nobene prave pomoči. Če začne žival po takih znakih, ki kažejo nedvomno, da je morala žival požreti kak žebelj ali kaj podobnega, hirati, potem storimo najbolje, da tako žival pravočasno prodamo mesarju. V dvomljivih primerih je pa vrašati za živinozdravniški svet.

Važne davčne olajšave za kmetijske zadrage.*

Davčne in pristojbinske ugodnosti čl. 95, 96 in 98 srbskega zakona o kmetijskih in obrtnih zadrugah z dne 3. dec. 1898. veljajo za vse zadrage zveze, odnosno njihove zadrage, ako izpolnjujejo pogoje, navedene v § 262. finančnega zakona za leto 1922/23. S tem je torej veljavno ugotovljeno, da so oproščene vse zadrage vseh pristojbin (kolekov na registerskih vlogah, dolžnih pismih in knjigah) in davkov (izvzemši poslovni, rentni in invalidski davek, ako po svojih pravilih ne delijo na zadrage deleže dividend) in sploh ne delijo dobička, dalje da ne dajo članom svojih načelstev in nadzorstev taniem in ne dele v nobenem slučaju rezervnih zakladov med člane.

Obrestovanje deležev, ki ne presega običajne obrestne mere hranilnih vlog, ne ovira davčnih ugodnosti po § 262. finančnega zakona za l. 1922/23. Pravila treba torej tako sestaviti, ozir. izpremeniti, da se odločno izreče, da zadruga ne deli na deleže dividend, lahko pa jih obrestuje v višini običajne obrestne mere hranilnih vlog.

Čl. 262. finančnega zakona prepoveduje tudi izplačilo taniem, ne pa nagrad, ki so primerne poslovanju načelstva ali nadzorstva. V pravilih bode torej treba izreči, da se tanieme načelstvu in nadzorstvu ne dele, lahko pa določi načelstvo vsem ali le poslujočim članom načelstva in nadzorstva nagrade, ki se vpišejo v režijo dotičnega leta.

Za zadrage, ki še svojih pravil ne bi bile v tem zmislu uredile, nastane tedaj dolžnost, da to čimprej store, bodisi na rednih, bodisi na izrednih občnih zborih.

Registracija novih zadrug, kojih pravila ustrezajo predpisom § 262. finančnega zakona za leto 1922/23., je pristojbine prosta; plačati torej ni treba koleka za prošnje in priloge, dalje pristojbine za verifikacijo pravil in legalizacijo podpisa. Pač pa je

* Opozarjamo pri tej priliki na knjigo „Jugoslovenski posojilničar in zadrugar“, katero je izdal lansko leto Ivan Lapajne, načelnik okrajne posojilnice v Krškem, ki govori tudi o davkih in pristojbinah in stane 20 Din vezana, broširana pa 18 Din. To knjigo toplo priporočamo vsem zadrugam, ker jo je spisal izkušen strokovnjak na tem polju.

treba za razglas v „Uradnem listu“ pridejati registracijski vlogi po dosedaj veljavnem predpisu kolek za Din 5.

Položaj pri posameznih vrstah zadrug, ki so se ustanovile v zmislu določil § 262. finančnega zakona ali ki izpremene pravila v zmislu tega §, bi bil sledeč:

a) posojilnice vseh vrst ne plačujejo ničesar za registracijo pravil, potem za registracijo izprememb v pravilih in načelstvu, izvzemši razglase v „Uradnem listu“, dalje ne kolekujejo knjig in dolžnih pisem.

Oproščene so neposrednih pristojbin in pridobnin z vsemi dokladami in z njo združenimi davki. Pač pa plačajo rentnino, invalidski davek, hišni ter zemljiški davek z dokladami in pristojbinskim namestkom vred.

b) Gospodarske zadrage vseh vrst ne plačujejo ničesar za registracijo pravil, potem za izpremembo v pravilih in načelstvu, dalje za kolekovanje knjig, računov in potrdil v prometu s člani in ne plačujejo pridobnine z vsemi dokladami in z njo združenimi davki. Pač pa plačujejo davek na poslovni promet, ako prodajajo svoje izdelke in druge predmete nečlanom (mlekarske, kletarske, kmetijske prodajne, trgovske nakupne in prodajne, konsumne [izjemno], pletarske, hmeljarske zadrage). Istotako plačajo hišne in zemljiške davke z dokladami in pristojbinskim namestkom vred. Neposredne pristojbine odpadejo kakor pod a).

Vse to so tako važne razbremenitve naših zadrug, da jih je treba zadrugam takoj sprejeti.

Metilov alkohol — nevaren strup!

Metilov alkohol ali lesni spirit spada med najjačje strupe; z njim se je zastrupilo mnogo ljudi, dokler se ni znalo za njega strupene lastnosti. Alkohol se vobče niso šteli med strupe, kateri bi v manjših količinah mogli povzročati smrt. Nekateri so se pa vendar ponesrečili vsled prekomernega zauživanja opojnih pijač ter so se n. pr. kar zrušili mrtvi na tla. Za vzrok smrti se je pa smatrala — srčna kap.

Za časa ruske mobilizacije za japonsko vojno leta 1904. je mnogo vojakov umrlo od uživanja žganja; kemijska preiskava tega žganja je dokazala, da se je nahajala v njem večja množina metilovega alkohola. V Berlinu se niso pozabili na proces proti tvorničarju Schamacherju, kateri je prodajal žganje, napravljeno z metilovim alkoholom; niso še pozabili, da je umrlo mnogo ljudi vsled zaužitja bonbonov, napolnjenih z likerjem, ki je bil napravljen z metilovim alkoholom.

V novejši dobi se mnogo sliši o zastrupljenju s tem alkoholom v Zedinjenih državah Severne Amerike, odkar je bila zabranjena produkcija in točenje opojnih pijač, ki so se napravile z navadnim ali etilovim alkoholom. Ljudstvo je poseglo po metilovem alkoholu kot nadomestilu za etilov alkohol tem lažje, ker je bil vsem in povsod pristopen in mnogo cenejši; obrtniki ga pa rabijo za napravo firneža, laka in politure.

Tudi v Jugoslaviji se je razširila poraba metilovega alkohola za izdelovanje opojnih pijač; vsak čas se sliši, da je kak človek obležal mrtev na potu iz krčme proti domu. Pri raztelesenju teh žr-

tev alkohola bi se v mnogih primerih gotovo do-
gnalo metilo v alkohol kot vzrok smrti.

Novejša kemijska preiskovanja so večkrat do-
kazala tudi v naravnem žganju večje ali manjše
količine metilovega poleg navadnega ali etilovega
alkohola. Leta 1900. je našel Wolf majhne mno-
žine metilovega alkohola v soku sliv, črešenj, ja-
boljk, hrušk, ribeza, pa tudi v soku grozdja vinske
trte: mora ga torej biti tudi v žganju teh sokov. In
res, Feilenberg je našel v naravnem žganju od
hruškovih in jabolčnih tropin v sto delih 6:3 do
21:5% skupnega (oboje) alkohola, v žganju
vinskih tropin pa 5:5 do 6:7% metilovega al-
kohola. Njegova daljnja raziskovajna so pokazala,
da se tvori metilov alkohol iz takozvanega »pek-
tina«, ki ga vsebuje vsako sadje. Čim se sadje zma-
sti in začne alkoholno vrenje, razpada »pektin« v
pektinovo kislino in metilo v alkohol.

Opazilo se je, da je opojna moč vina samorod-
nih (direktno rodečih) ameriških trt mnogo večja,
kakor vina domače trte, in to pri enaki množini
etilovega alkohola, in da vino prvih na neki pose-
ben način ljudi opijanja. Kemijska preiskovanja
so dokazala, da je v grozdju ameriških samorodnih
trt mnogo več pektina, kakor v grozdju doma-
čih trt; torej je tudi v vinu od omenjenih ameri-
ških trt več metilovega alkohola kakor v
vinu od naših domačih trt. V vinih domače (evrop-
ske) trte, koja so povrela na tropinah, so našli do
0.66% metilovega alkohola v 100 delih skupnega
alkohola.

Značilno je, da je okus grozdja in vina od ame-
riških samorodnih trt mnogim ostuden, zoprni; vin-
ski trgovci z njim sploh ne trgujejo.

Metilov alkohol se proizvaja na veliko v tvor-
nicah za suho destilacijo lesa, največ v Zedinjenih
državah Severne Amerike, na Švedskem in Ru-
skem; pri nas so take tvornice v Bjelišču, Gradiški
in Tasliću. Poleg oljnatega karbolineja teče iz
hladilnika destiliranega aparata tudi vodena teko-
čina, v koji so »acetoni«, lesni kis in metilov alkohol
ali lesni spiriit.

Metilov alkohol in etilov alkohol sta si glede
kemične sestave zelo slična. Metilov alkohol izhla-
peva že pri 66° C, etilov alkohol pa pri 78° C; prvi
ima mnogo več arome (duha). Čudno je, da ljudje
ne morejo razlikovati po okusu etilovega od meti-
lovega alkohola. Zato tega brezvestni fabrikanti
opojnih pijač in likerjev mešajo z etilovim alko-
holom v razmerju 4:1 in delajo tako ogromne do-
bičke.

Metilov alkohol izgoreva v človeškem orga-
nizmu mnogo težje, kakor etilov alkohol; njegov
večji del kroži neizpremenjen po telesu; neizpre-
menjen se izločuje v sečnici; ta del deluje zaradi-
tega tako strupeno; manjši del se pa spaja s kisi-
kom v mravljiško kislino.

Znamenja zastrupljenja z metilovim alko-
holom, v manjši meri zaužitim, so: glavobol, omotica,
težko dihanje, oslavljenost vida; v večji meri zauži-
tim: nezavest, slepota, smrt. 6—12 gramov naen-
krat zaužitega povzroči trajno oslepljenje. Nje-
gove pare dražijo očne spojnice, sluznice nosu,
žrela, sapnika in dihalnih cevi.

Po »Prirodi« M. Masten, Jarenina.

Državne kobilarne in žrebčarne v naši kraljevini.

Za vzgojo dobrih žrebcev obstoje v naši
državi sledeče državne kobilarne (ergele): Ljubi-
čevo pri Požarevcu (Srbija), Karadjordjevo pri
Palanki (Bačka), Rogatica pri Sarajevu ter konjo-
gojstveni zavod v Stančić-Stakorovac (Hrvatska).

Da bodo naši konjerejci spoznali nekoliko ustroj
teh za našo konjerejo velevažnih zavodov, hočemo
v kratkem navesti nekaj podatkov o njih.

1. **Državna kobilarna v Ljubicevu** (Srbija) raz-
polaga z 855 hektari zemljišča, in sicer v Ljubicevu
355, a v Beli Reki 500 hektarov. Ta kobilarna je bila
ustanovljena v letu 1853. Kobilarna drži samo toplo-
krvne konje, in sicer angleške in arabske pasme;
lansko leto so se zaradi poskusa dodelili nekateri
žrebci vzhodnopruske krvi.

Številčno stanje plemenskega debela je sledeče:
3 žrebci pepinjeri, 127 postajnih žrebcev, 31 ple-
menskih kobil in 41 komadov žrebčkov in žrebic.

Razentega redi kobilarna 38 govedi simentalke
pasmine.

Pod kobilarno Ljubicevo je podrejena stalna
žrebčarna v Dušanovem pri Skoplju s 180 hektari
zemljišča in žrebčarna v Šabcu s 14 ha zemljišča.

2. **Državna kobilarna Karadjordjevo pri Palanki**,
Bačka.

Površina zemljišča znaša 2435 hektarov. Namen
tega zavoda je, da proizvodi, odgaja in razširja med
narod dobre toplokrvne konje težjega tipa, in sicer
pasmine »Nonius«. Od druge živine se goji v zavodu
goved simentalke pasme in ovce merino. Konji in
goved so v resnici prvovrstni.

Številčno stanje konjev je sledeče: 4 žrebci pe-
pinjeri, 10 postajnih žrebcev, 196 žrebcev, ki se
izdajajo privatnim osebam in žrebčarnam v zakup,
80 kobil in 134 žrebčkov in žrebic.

Številčno stanje plemenskega debela pri govedi
je sledeče: 3 biki, 129 krav, 66 komadov mlade go-
vedi.

Tu je treba kratko omeniti, da odgoji zavod
vsako leto okoli 30 plemenskih bikov, ki jih potom
licitacije prodaja občinam v Vojvodini. Razentega
goji zavod 148 ovac.

3. **Državna kobilarna Rogatica pri Sarajevu** goji
konje arabske pasme. Ta kobilarna nima svojega
zemljišča za proizvodnjo zrnate krme, pač pa ima
480 hektarov planinskih pašnikov, kjer se pomlad
lahko izpase. Številčno stanje znaša 130 plemenskih
konjev, ne računajoč one žrebce, ki so razdani med
narod na stalno upotrebo.

4. **Konjogojstveni zavodi v Hrvatski**, t. j. kobi-
larna Stančić in kobilarna Štakorovac. Kobilarna
Stančić goji 142 plemen. konj lipičan-
ske pasme. Zemljišča ima 239 katastralnih johov.
Kobilarna Štakorovac poseduje zemljišča skupno
433 katastralnih johov ter goji 33 konjev težke bel-
gijske pasme.

Razen teh kobilarn obstoji državna žrebčarna
na Selu pri Ljubljani in državna pastuharna v Si-
nju v Dalmaciji.

5. **Državna žrebčarna na Selu** drži 114 m r z lo-
krvnih žrebcev (noričanov in belgijscev) ter 56
toplokrvnih žrebcev (največ je polkrvnih An-
gležev in polkrvnih Arabcev), torej vsega skupaj 170

žrebcev, ki so letos vsled pomanjkanja sredstev večinoma vsi razdeljeni na privatnike, občine in okrajne zastope. Zemljišča ta žrebčarna nima in je primorana vso krmo kupovati.

V Dalmaciji obstoji v Sinju istotako državnna pastuharna (žrebčarna) s 35 žrebci arabške pasme.

Glede teh dveh žrebčarn obstoji v zadnjem času namera, da se priključijo državnim kobilarnam, in sicer tako, da bi se pridružila žrebčarna na Selu konjogojskim zavodom v Hrvatski, a žrebčarna Sinj pa kobilarni v Rogatici. S tem se nameravajo zmanjšati stroški za njih vzdrževanje, obenem se pa misli doseči bolj enotna uprava. Izvedba te namere bi značila vsaj za slovensko konjerejo popoln prevrat in izpremembo dosedanjih smernic, osobito že iz vzroka, da je plemenski material v Hrvatski precej drugačen kakor v Sloveniji.

Razen državnih konjerejskih zavodov obstoje v naši državi nekatere privatne kobilarne, ki večinoma vse dobro delajo. **Zidanšek.**

OCENA KNJIG.

Slovenska kuharica, o kateri smo že zadnjič prinesli kratko oceno, je v novi izdaji izdatno pomnožena s tem, da se je sprejelo poglavje o gobah. To bo naše gospodinje seznanilo čimbolje z gobami, ki so izvrstno nadomestilo za drago mesno hrano. Mnogo je „Slovenska Kuharica“ pridobila z navedbo jedilnih listov. Tostvarna navodila bodo mnogo pripomogla gospodinji, ki niso imele prilike, da bi se bile praktično v tem pogledu vežbale. Kuharskih receptov je v knjigi 2512, torej za 309 več kakor v prejšnji izdaji. Tudi so ti recepti še točnejši in bolj jasni kakor v prejšnjih knjigah. Pri „samokuharju“ podaja pisateljica tudi nekaj jedilnikov z navodilom, kako je pripraviti dotično jed za kuho v samokuharju. Po deželi kakortudi v mestu nudi samokuhar ob gotovih prilikah velike ugodnosti. Knjigo krasi tudi veliko slik v barvotisku. Izmed teh je omeniti zlasti 76 slik od gob. Knjiga je vredna, da jo naroči vsaka napredna gospodinja. Knjiga se dobi v lepi vezavi pri Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani in stane 220 Din.

Praktični sadjar, zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 24 barvanimi prilogi in 92 slikami v besedilu. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena vezani knjigi Din 120.— Slovincem je že davno primanjkovala primerna sadjarska knjiga, iz katere bi sadjerejci črpali nauke za umno vzrejevanje sadnega drevja. G. višji sadj. nadz. Humek si je nadel hvaležno nalogo, da je iz „Slovenskega Sadjarja“ zbral in primerno uredil tiste spise, ki so vsakemu sadjarju neobhodno potrebni. To, tako primerno urejeno knjigo smemo torej smatrati kot prvovrstno delo na polju sadjarstva in eno izmed naših najboljših kmetijskih knjig. Ta knjiga obravnava v kratkih sestavkih sadne vrste, primerne za naše kraje, požlahtnjevanje in vzgajanje sadnega drevja, sadno drevje na zelenjadnem vrtu, saditev in gojitve drevja, varstvo pred zajedalci, zrelo sadje in mesečna navodila. Vsebinska se nanaša izvečine na pridelovanje pečkastega sadja, t. j. jabolk in hrušk. Tvarina je tiskana na 420 straneh, ima 25 umetniških tabel v barvotisku, vezava in vsa oprema knjige je okusna, da bo krasila vsako kmečko knjižnico. Našim sadjerejcem pa priporočamo, naj si to za njih prekoristno knjigo nabavijo, kajti če se bodo po v njej navedenih navodilih ravnali, bodo od svojega sadnega drevja imeli veliko koristi.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edino le na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 63. Na bobu se je pojavil letos palež. Listi začno črneti, rastlina pa hirati in bledeti, tako da ji odpada tudi cvetje, če ga je sploh nastavila. **Kakšno sredstvo se priporoča proti tej bolezni?** (I. P. v Lj.)

Odgovor: To bolezen, ki napada liste pri bobu, imenujemo **pegavost bobovega listja** (*Cercospora*). Drugega sredstva proti njej nimamo, kakor škropljenje z modro galico ali pa bosnapasto, ki se izvaja na ta način, kakor pri trtah. Slaba zemlja pospešuje slabe posledice te bolezni. Na dobro gnojeno zemlji se ji rastline veliko bolj upirajo in jo tudi lažje prebole kakor v nasprotnem primeru.

Vprašanje 64. Ali je znano kako sredstvo proti žitni rji? (A. G. v K.)

Odgovor: Proti rji na žitu ne poznamo do danes nobenega izdatnega sredstva. Ta bolezen je v zvezi z vremenskimi razmerami, zato nastopa pogubno le v gotovih letih, ki so razvoju glivic, ki povzročajo to bolezen, posebno ugodna. Najbolj so izpostavljene žitni rji lege, ki so bolj nizke, zaprte in v zatišju. Tudi je resnica, da so nekatere vrste pšenice bolj podviržene rji kakor druge. Ker dela rja veliko škodo na zrnju in slami, je prav, da jemljemo seme iz višjih in odprtih leg, kjer rja sploh manj škoduje. Ker se žitna rja zarezja in prenaša po češminju, je prav, da se tudi to grmovje trebi iz okolice njiv.

Vprašanje 65. Pri moji kravi se je nenadno pojavila težka prebavnost v zvezi z boleznim stokanjem. Sodim, da je žival požrla kak žebelj. Po katerih znakih se pozna, da se je kaj takega zgodilo? (L. M. v Š.)

Odgovor: Opozorjamo Vas na današnji spis: „Žebelj v govejem želodcu“, kjer najdete popis, kako se razodevajo živali, katerim se je pripetila ta nezgoda.

Vprašanje 66. Za svoje prasiče nameravam na njivi napraviti pašnik na ta način, da posejem lucerno. Ali je morda detelja ali kaka druga stvar boljša v to svrhu? **Koliko pašnega prostora potrebujem za deset prasičev?** (F. K. v M. N.)

Odgovor: Za pašnike za prasiče je najbolj priporočljiva štajerska ali domača detelja. Za deset srednje težkih živali potrebujete en četrt hektarja (2500 m²). Na tem prostoru jih lahko preživljate štiri mesece, če jim zraven paše pokladate le še malo otrobov ter primešate še do 25 g poklajnega apna za žival. Sveža, pitna voda mora biti na razpolaganje. V mokrem času se priporoča polaganje pokošene detelje, ker je paša vsled črvov in drugih žuželk, ki v tem času sili, na površje, preveč prerije. Pašo naj nadzoruje pastir, da živali dobro izrabijo deteljo in je preveč ne poteptajo. Ostanki se pokosijo, kajti staro deteljo prasiči težko zgrizejo in slabo prebavijo: provzroča pa tudi trdo blato. Ob začetku paše je treba previdnosti, dokler se živali ne privadijo zeleni krmi, in to tembolj, če so bile svinje poprej krmljene le z mehko kuhano pičo. **Z.**

Vprašanje 67. Svoj stelnik nameravam preorati v njivo, pri tem ga pa dobro pognojiti umetnimi gnojili. Želel bi vedeti, katera gnojila so v ta namen najprimernejša in kateri sedež mi bo najboljše uspeval na stelniku. **Kako izpremenim stelnik v njivo?** (A. B. v Č.)

Odgovor: Če hočete stelnik izpremeniti v njivo, postopajte na sledeči način: Že sedaj poleti ali najkésneje jeseni

ga preorjite in pustite čez zimo v surovi brazdi. Spomladi ga pognojite s superfosfatom (200 kg na oral) in kalijevo soljo (100 kg na oral) ter temeljito prevlečite z brano, da se gnojilo zmeša z zemljo. Nato posejte oves precej na gosto in prepričani ste lahko, da boste že v prvem letu imeli zadovoljiv pridelok. Pri preoravanju stelnika morate korenine praproti in drugega plevela spraviti na dan, da se posuše in jih potem zažgati. Drugo leto potem pripravite to zemljišče za krompir.

Vprašanje 68. Imam barski travnik, ki sem ga pred petimi leti pognojil s kalijevo soljo. Sedaj mi je pa travnik tako opešal, da mi vrže le malo sena. To zemljišče hočem pognojiti z apnom in drugimi umetnimi gnojili. **Kako pognojim barski travnik?** (F. P. v B.)

Odgovor: Barski travniki imajo navadno dovolj dušika, premalo pa fosforove kisline in kalija, najmanj pa apna. Vsled tega je priporočljivo jim gnojiti s Tomasovo žlindro ali kostno moko, s kalijevo soljo in apnom. Na oral vzemite po 300 kg žlindre ali kostne moke, 100 kg kalijeve soli in najmanj p. 500 kg apna. S takim gnojenjem boste pripravili travnik zopet do prajšnje rodovitosti. Gnojiti pa morate vsako tretje leto z navedeno množino umetnih gnojil, da travnik zopet ne opeša. Stroški takega gnojenja se že v prvem letu dobro izplačajo, učinek pa traja najmanj tri nadaljnja leta.

Vprašanje 69. Pri nas se ponavljajo slučaj, da teleta v teku osmih dni po porodu prično hirati in naposled tudi poginejo. Pri raztelesenju tako poginulih živali najdemo v njihovem želodcu namestu mleka nekaj „sir“. **Zakaj poginejo teleta po porodu?** (A. Š. v T.)

Odgovor: To bolezen ugotovi lahko samo večš živino-zdravnik, ki se na licu mesta prepriča o vzrokih pogina. Znaki bolezni niso dosti točni v tem vprašanju. Domnevati bi se dalo tudi sledeči slučaj: V nekaterih krajih, morda tudi pri Vas, imajo gospodinjte to neumestno navado, da takoj po otežitvi pomolzejo prvo mleko, ki je zelo gosto in se hitro zasiri, ter ga zlijejo stran. To je popolnoma napačno ravnanje. Prvo mleko po otežitvi, to je „mlezva“, je mladiču neobhodno potrebno. Mladič ima namreč pri porodu v črevih neko zelenkastorumen, kislejasto blato, ki mora čimprej vun. Če ostane ta nesnaga notri, se zapeče, mladiča začne njeđati, napenjati, črevo se vname, sčasoma pritisne driska, na kateri tele naposled pogine. Temu se lahko odpomore le na ta način, da se pusti mladiču posesati prvo mleko, ki mu ni samo tečna hrana, ampak istočasno tudi dristilo, ki iztrebi iz njega to blato. Zato mora prvo mleko teleti dobiti. Če bi se pa navzlic temu mladič ne mogel očistiti, ga je klistirati s kamiličnim čajem in oljem ali z mlačno osoljeno vodo.

Vprašanje 70. Imam štiriletno žrebico, ki v poletnem času dobi na koži izpuščaji, ki ji povzročajo strašno srbečico. Jeseni in pozimi, sploh v hladnem vremenu, se koža docela izčisti in srbečica preneha. Nekateri pravijo, da je kobila „mušična“, to je, da ji povzroča to bolečino mušni pik. **Kako ozdravim kožni izpuščaj ali „mušičavost“?** (I. B. v L.)

Odgovor: Žrebica je podvržena kožnemu izpuščaju, ki se pojavlja zlasti v poletnih mesecih najraje pri konjih, pa tudi pri psih, ovcah in svinjah. Večina konjerejcev pravi, da so taki konji mušični ali mušnjaki. V navidezno zdravi koži nastane vnetje lojnih žlez in dlačnih mehurčkov. Na obolelih mestih se otipajo kot proso velike, pa tudi večje grčice (bunčice), ki se večkrat ognoje, ter se iz njih izceja gnojna tekočina, ki se kmalu posuši v malo rumenkastorjave krastice. Vsled drgnjenja ali čiščenja ta krastica odpade z dlako vred ter zapusti malo brezdlavno mesto na grčici, ki se potem še dalj časa lišajasto lušči. Na obolelih mestih kože žival čuti največkrat močno srbečico. Vzroki tej obolezlosti kože v poletnem času so razni. Največkrat povzročajo to mu-

šičavost gnojni bakteriji, ki zaidejo v lojne žleze ali dlačne mehurčke, kar se prav lahko zgodi pri drgnjenju živali ali potom drgnjenja raznih delov konjske opreme ob kožo; mogoče seveda tudi o priliki vpika raznih muh. Drug zelo vzrok povzročitelj pa je znoj, pomešan s prahom in drugo nesnago. Nekateri konji so posebej razpoloženi za to kožno bolezen, tako da redno vsako poletje obolijo za mušičavostjo. Opaža se, da so tej kožni bolezni podvrženi zlasti slabo razviti konji. — Za zdravljenje te bolezni se priporoča sledeči postopek: Obolela mesta umivajmo z raznimi razkuževalnimi raztopinami, kakor so kreolin, lizol, kreozot, sublimat ali Burova mešanica. Priporočajo se tudi obkladki s parjenim senenim zdrobom. Ko so obolela mesta dobro razkužena, jih moramo namazati z mazili, kakor svinčenim, borovim, kreolinovim, salicilovim mazilom. Da pa zdrave živali obvarujemo pred tem izpuščajem, skrbimo za mehke podloge raznih delov opreme, ki drgnejo ob kožo, in za njih snažnost. Po končanem delu konja dobro osušimo in očistimo prahu in nesnagi. Po potrebi je umivati konje tudi z mrzlo ali mlačno vodo. Konje pa, ki so podvrženi izpuščaju, s 5% raztopino kalijevega hipermangana.

Vet. P.

KMETIJSKE NOVICE.

Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca julija sledeča predavanja: **V nedeljo, 22. julija:** V Dvoru, v Tribučah, v Št. Janžu na Vinski gori, v Polenšah, v Malencih v Prekmurju, v Gor. Lendavi, v Špitališču; **v četrtek 26. julija:** pri Sv. Gregorju; **v nedeljo, 29. julija:** v Mirni, v Krtini, v Topolšici pri Šostanju, v Črešnovcih v Prekmurju, v Slavečih v Prekmurju, na Vranskem.

Konjerejski odsek 2. Kmetijske družbe za Slovenijo (za bivšo Štajersko in Prekmurje) priredi letošnje premovanje plemenjskih konj 16. julija ob devetih dopoldne pri Sv. Lenartu za sodni okraj Sv. Lenart, 17. julija ob dveh popoldne v Spodnji Polskavi za sodna okraja Maribor in Slovenska Bistrica, 18. julija ob osmih zjutraj v Ptuj za sodni okraj Ptuj, 23. julija ob osmih zjutraj v Ormožu za sodni okraj Ormož, 24. julija ob osmih zjutraj v Ljutomeru za okraj Ljutomer, 25. julija ob osmih zjutraj v Beltincih za vse Prekmurje, 26. julija ob osmih zjutraj v Gornji Radgoni za sodni okraj Gornja Radgona in za Apaško Kotlino. 30. julija ob devetih dopoldne v Šmarji pri Jelšah za sodni okraj Šmarje in za občine Sv. Jurij ob južni železnici in Sv. Jurij okolica in sodnega okraja Celje ter 31. julija ob devetih dopoldne v Žalcu za sodna okraja Celje in Vransko. v Ljutomeru se bo upoštevalo le toplokrvne pasme, v Ptuj in Spodnji Polskavi toplo in mrzlokrvne pasme, v vseh drugih krajih pa le mrzlokrvne pasme.

DRUŽBENE VESTI.

Tiskovna napaka pri članku: Rastlinska ušivost pri letošnjih pridelkih. V predzadnjem odstavku tega članka, ki je bil objavljen v zadnji številki, se ima glasiti pravilno: To mešanico napravimo tako, da raztopimo najprej določeno množino mazavega mila v vroči vodi in da primešamo, ko se raztopina ohladi, še potrebno množino tobakovega izvlečka.

Skladništvo v Lescah. Da ugodni želji podružnic in udov radovljiškega okraja, je Kmetijska družba otvorila svoje skladišče v Lescah pri g. Medvemu. Iz te zaloge se bodo oddajale vse kmetijske potrebščine, ki jih ima družba, posebno pa umetna gnojila: superfosfat in kalijeva sol za gnojenje k ajd in druga, dalje tečna krmila: oljate tropine, zrezki sladkorne

pese itd., kose in drugo orodje. Podružnice in vsi udje iz tega okoliša se pozivljajo, da se poslužujejo te ugodnosti in naročajo vse blago iz tega skladišča.

Kmetijska družba za Slovenijo.

URADNE VESTI.

VABILA

k občinam zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo. SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.

2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjalo se načelnistva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občin zborov Kmetijske družbi, kati za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic, vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Dravljie, v nedeljo, 29. julija 1923. o petih popoldne v gostilni Alojzija Kunovarja;

Ig—Studenec, v nedeljo, 29. julija 1923. ob osmih zjutraj v šoli;

Jarenina, v nedeljo, 19. avgusta 1923. ob osmih zjutraj po rani sv. maši v zgornji šoli;

Kranj, v torek, 31. julija 1923. ob eni popoldne v gostilni Petra Mayerja;

Sv. Križ pri Kostanjevici, v nedeljo, 29. julija 1923. po prvi sv. maši v posojilničnih prostorih;

Sv. Lovrenc v Slov. goricah, v nedeljo, 29. julija 1923. po rani sv. maši v stari šoli;

Sv. Marko niže Ptuja, v nedeljo, 12. avgusta 1923. po rani sv. maši v šoli.

Oddaja subvencijskih bikov.

Kmetijska družba za Slovenijo bo, v kolikor ji bodo dovoljevala drž. sredstva in od glavnega odbora določeni znesek, posredovala nabavo dobrih plemenskih bikov. Ti plemenjaki se bodo nakupovali pri najboljših domačih govedorejcih v starosti približno poldruga leta. Oddajali se bodo s popustom do ene četrtine nakupne cene.

Prošnje za te bike je vlagati potom kmetijskih podružnic ali potom pristojne občine; prošnji je tudi priložiti zavezno pismo v dveh izvodih, iz katerega so razvidni vsi pogoji za dodelitev subvencijskega bika. Zavezna pisma se dobe pri Kmetijski družbi. Istočasno je družbi odposlati tudi varščino od Din 500 z navedbo namena. Prošnje brez vpisanih varščin se ne bodo upoštevale.

Prosilec se mora zavezati, da bo bika pravilno oskrboval, skoke vpisoval v spušalni zapisnik in bika pripuščal proti zmerni skočnini.

Jamstvena doba traja dve leti, odkar je bik postal primeren za pleme, t. j. najmanj do starosti treh in pol let. Po tem času preide bik v polno last bikorejca.

V enem kraju se zamore postaviti le po en bik; izjemoma se dovolita dva ali več, če pristojna kmetijska podružnica potrdi potrebo.

Vse prijave, oziroma prošnje je vpsolati na Kmetijsko družbo v Ljubljani najkasneje do 31. avgusta t. l.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Razglas o dobavi plemenskih bikov.

Kmetijska družba za Slovenijo bo oddajala plemenske bike s popustom do ene četrtine nakupne cene umnim živinorejcem, ki se zavežejo, da jih bodo uporabljali za pleme najmanj dve leti. V ta namen potrebuje precejšnje število dobrih bikov v starosti od približno poldruga leta.

Opozarjajo se umni živinorejci, ki imajo take plemenjake na razpolaganje ter jih sami ne potrebujejo za uplemenitev krav svojega okoliša, da jih priglasijo Kmetijski družbi, nakar jih bo pregledal kmetijski strokovnjak, če so sposobni za pleme in potem jih Kmetijska družba nakupi. Prijave, pismene ali ustne, sprejema družba do 15. septembra t. l.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

(Po uradnih virih.)

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana (7. jul.)	Maribor (6. jul.)
Konji (prigon v Lj. 392, v M. 13 glav.):		
1 par dobrih konj	12.500	—
Voll in krave (prigon v Lj. 127, v M. 520 glav.):		
1 kg žive teže I.	12.50 do 14.—	12.— do 13.75
II.	11.25 do 13.—	11.25 do 12.50
III.	10.— do 11.25	9.75 do 11.75
1 krave, klobasarice	7.25 do 8.25	7.75 do 9.50
Teleta (prigon v Lj. 9, v M. 13 glav.):		
1 kg žive teže	—	15.— do 15.50
Prasiči (prigon v Lj. 316 majhnih pujskov, v M. 213 glav.):		
1 komad 3—4 tedne star	375.—	200.— do 225.—
5—6	—	350.— do 5 0'
7—8	—	707.— do 800.—
3—4 mesec	—	125.0' do 125.0'
5—7	—	1350.— do 1450.—
8—10	—	1625.— do 1875.—
enoletni	—	23.75 do 25.—
1 kg žive teže, pol pitani	—	2.50 do 3.25
1 mrlice	—	—
Perutnina:		
1 komad, piščanec	5.— do 25.—	30.— do 40.—
kokoši	30.— do 40.—	50.— do 60.—
Kože:		
1 komad konjske kože	175.—	75.— do 200.—
1 kg g. veje kože	17.50 do 2.—	—
1 telečje kože	22.— do 30.—	—

	Ljubljana (7. jul.)	Maribor (6. jul.)
1 kg prasičje kože	—	8.— do 10.—
1 gornjega usnja	—	105.— do 160.—
1 podplatov	—	100.— do 147.—
Mleko, maslo, jajca, sir:		
1 liter mleka	3.75 do 4.—	3.50 do 4.—
1 acetane	—	15.—
1 kg čajnega masla	55.—	44.— do 44.50
1 kg surovega masla	70.—	—
1 bohinskega sira	45.— do 50.—	—
1 sirčka	10.— do 12.—	—
1 jajce	1.25 do 1.50	—
Žito:		
1 q pšenice	600.—	—
1 rži	49.—	—
1 ječmena	350.—	—
1 ovs	362.—	—
1 prosa	350.—	—
1 koruze	325.—	—
1 ajde	400.—	—
1 frižola, ribničar	550.—	—
1 frižola, prepelčar	600.—	—
Kurlo:		
1 m ³ trdih drv	187.— do 200.—	—
1 mehkih drv	53.—	—
Krma:		
1 q sladkega sena	200.—	75.— do 200.—
1 kislega sena	17.—	—
1 slame	140.— do 150.—	100.— do 125.—

Imaš bolečine v obrazu? V celim telesu?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Potrebuješ li dobrodelno in okrepujoče mazilo?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Ali ti muči glavobol? Zobobol? Trganje?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Ali želiš najbolje za negovanje zob, kože, glave?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Ali si preveč občutljiv glede mrzlega zraka?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Ali želiš dobro domače in kozmetično sredstvo?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!



Fellerjev pravi Elzafluid je mnogo močnejši, izdatnejši in bolj tega delovanja kakor francoski žganje. Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi ti rečeš.

To je najboljšje, kar sem kdaj okušal!

Išč! Elzafluid v vseh dotičnih poslovalnicah, vendar pa zahtevaj samo pravi Elzafluid lekarnarja Feller. Ako naročiš naravnost, stan s pakovanjem in poštnino če se denar pošlje naprej ali po povzetju:

3 dvojnatih ali ena špeci-
jalna steklenica 42 dinarjev
12 dvojnatih ali 4 špeci-
jalne steklenice 84 dina jev

24 dvojnatih ali 8 špeci-
jalnih steklenic 144 din.
36 dvojnatih ali 12 špeci-
jalnih steklenic 208 din.

RAZLIČNO: Lilično mleko 6 dinarjev; brkoma 3 dinarje; najfiniši Hega puder Dr. Klug-
gerja v velikih originalnih škatljah 15 dinarjev; najfiniši zobni prašek „Hega“ v patent dozi-
10 dinarjev; puder za dame v vrečicah 2 dinarja; zobni prašek v škatljah 3 dinarje, v vrečicah
po 2 dinarja; sachel (dišave) za perilo 3 dinarje; sampon za lase 2 dinarja; rumenilo za obraz
12 dinarjev; najfinišje parfeme od 15 dinarjev dalje; cvet za lase 20 dinarjev; Elza-
katraovo mleko 5 dinarjev. — Za različne predmete se pakovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa sedaj 5% doplatka. Pisma je natančno adresirati na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 333, Hrvatsko.

Prava sredstva lepote!

Katera drže, kar obečajo!

Že 23 let vseh teželah orei kušina hvaljena in priljubljena so prava Elza-lepota pospeš-
joča sredstva lekarnarja Feller.

Elza - obrabna pomada

zanesljivo varstvo proti solnčnim žeram, sol-
ni opeklini, lisam, hrapavi koži, odstrani za-
ledavce, ogrce nabore in vaskovrstne nečis-
tosti kože. 2 velika porcelanasta lončca s pa-
kovanjem in poštnino 35 din.

Elza-lilično mlečno milo

najmilije in na fineše milo lepote! Ideal vseh
mil! Popolnoma nežnosti o, se ja o dobro
peni in je milega finega duha. 4. velike kase
s pakovanjem in poštnino 35 din.

Elza-pomada za rast las



krepi kožo na gla-
vi, zabranjuje izpa-
danje, lomljenje in
cepljenje las p h ut
in prerano osivelost
itd. velika porce-
lanasta lončca s pa-
kovanjem in poštni-
no 25 dinarjev.

En poskus za-
dostuje, da tudi

vi rečete:

„To je ono pravo“

Iščite v vseh poslovalnicah samo prave Elza
preparate od lekarnarja Feller.

Poslušajte



Poslušajte

dobro in zapomni se si, da kupite radi
velikanskega nakupa direktno iz naj-
večjih svetovnih tovarn, sukno, volno,
cefir, platno, hlačevino, robce ter sploh
vse manufakturno robo najceneje v
veletrgovini

R. STERMECKI, CELJE,

— Cenik zastoj. —



Mestni trg št. 10.

Kemični laboratorij

za izdelovanje desinfekcijskih
predmetov.

**Arborin
Sanitol**

za zatiranje škodljivcev
na sadnem drevju.

za desinfekcijo pri na-
leziljivih boleznih.

Prodaj

mlatilno garnituro z dvojnimi čistilcem, 3-4 HP
benz-lokomobila. Posnemalnik za mleko „Alfa“
100 l na uro. Domači mlin (žmrlje) za ročni in
vitelini pogon, ter razne gospodarske stroje po
nizkih cenah. Zahtevajte ponudbe! M. Herga, Sv.
Lenart, p. Velika Nedelja.

— Mlade bele

radvanjske kokoši

za plemo se oddajo pri oskrbništvu Radvanje pri
Muriboru. (Društvo za rejo perutnine.)

Kupim

gost greben za kosilnico Dering. Prodaj dve
mlivski brani, 6 m štang za kepel. Valentin Babič,
Zgornja Slička 32.

Vinograd,

najlepši v celi okolici, z letnim donosom 80 hl,
se odda takoj za tekoče leto v najem; in sicer v
celoti ali posameznih parcelah. Zraven je tudi
klet, posoda in orodje. Vprašanja na: Kmetijska
nabavna in prodajna zadruga v Semicu.

Bencinmotor

na vozu 3-4 konjske sile, v dobrem stanju, pri-
praven za pogon poljedelskih strojev, se prodaj.
J. Sinkovec Kamnik.

**Vinometre „Bernadot“ — Asbeste
bombaž in prašek — Eponit —
Francosko želatino — Lipovo oglje
Marmornat prašek — Modro ga-
ličo — Natrijev bisulfit — Ribj
mehur — Špansko zemljo — Ta-
sin — Žveplo v prahu — Limo-
sovo kislino — Vinsko kislino —
Sodo bicarbono — Strupa proste
barve itd. ima v zalogi po naj-
nižji ceni**

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Mišji tifus - bacili

so najboljše sredstvo za pokonča-
vanje miši, podgan in poljskih miši.

Dobivajo se v:

lekarni E. KURALT

Gospodarska cesta v Ljubljani.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **5%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter
ih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

„KORANIT“

zajamčeno pravi asbestni
škrilj za kritje streh.

KORANIT ne premoči, ne odzebe,
se ne lomí in ne trga, je popolnoma
siguren proti ognju, toči in viharju,
tehta na 1 m² samo 12 kg, je ne-
omejeno trpežen, je boljši kakor vsi
eterniti, je najboljša in najcenejša
streha ker ne potrebuje nikdar po-
pravil.

Fran Hočevar

ŽIROVNICA, (Moste), Gorenjsko.

SLAVENSKA BANKA d. d. ZAGREB.

Podružnica: LJUBLJANA, Sv. Petra c. 24.

Delniška glav. in rez. D. 50,000.000. Vloge čez D. 125,000.000.

PODRUŽNICE:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobotica, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šab. c, Šibenik, Vršac, Wien.

Ekspoziture: Jesenice, Rog. Slatina (sez.), Škofja Loka.

Agencije: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split, Balkan Bank r. t., Budapest, Vacni utca 35,

izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

5% obrestovanja.

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in starostna hranilnica za posle in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje deželna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določah v pospeševanje obče koristnih naprav in podjetij na Kranjskem. Za te svrhe se je doslej darovalo 8,698.000 kron.

Pismene poiziljave je nasloviti na Kranjsko hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 9.

Upravništvo „Kmetovalca“

sprejema
**primerne
inserate
po cenah,**

ki so razvidne na
poglavju.

Objavljenje bo ime-
lo vedno zadovoljliv
uspeh, kajti „Kme-
tovalec“ izhaja
dvakrat mesečno v
30 tisoč izvodih ter
je razširjen po vseh
slovenskih deželah.

„Gospodarska navodila“

ponatisti iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno
navodilo stane 1 Dinar.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.
(Zadostuje če imenujete samo tekoče štev. od navodil).

1. Požrnjenje vina ali sad-
jevca.
2. Rjavenje vina.
7. Gnojenje vinogradov z no-
vejšimi umetnimi gnojili.
8. Kako se iz gnilega groz-
dja napravi dobro vino.
9. Liste drože in njih raba
v kletarstvu.
13. Vzroki neplodnosti pri go-
vedih.
15. Sluzavost ali vlačljivost
vina.
18. Krmiljenje z oljnim tropi-
nami.
20. Čiščenje in precejanje vi-
na.
25. Resna beseda vinogradni-
kom ob trgatvi.
27. O bistvu alkoholnega vrs-
nja (kipenja).
29. Vnetje vimena ali volčič
na vimenu.
36. Nova naredba glede zvrš-
vanja rezarstva.
37. Kislost (kisloba) in razki-
sanje vina.
41. Močno krmilo „ribja mo-
ka“ za rast in pisanje pra-
šičev.
43. Dolžnost vzdrževanja ograj
pred živino, ki se pase.
44. Napenjanje govedih.
46. Bradavice (gobe) pri živi-
ni.
50. Izdelovanje mila za dom.
51. Zdravljenje kužnih bolezni
s cepenjem (Rdečica).
54. Nove zakonske določbe o
sporih pri kupčiji z živino.
56. Kako živi žitni molj in ka-
ko se pokončuje.
59. Natrijev bisulfit kot nado-
metno sredstvo za žveplo.
60. Kako se obnavljajo in po-
meje?
62. Presojanje krmil po škrob-
nih vrednotah.
63. Garje pri konjih.
64. Apnemi dušik.
66. Duh in okus vina po
žveplu.
68. Tobak. Pridelovanje in za-
konski predpisi.
69. Sečni kamni pri živalih.
70. O prijavu sekanja v gozdih.
71. Kisanje in cikanje vina.
72. Trošarina na vino.
73. Precejanje in filtriranje
vina.
74. Glodanje lesa po goveji ži-
vini.
75. Dve nujni nalogi naše živi-
norej.
76. Sredstva za pokončevanje
škodljivih rastlin in živali.
77. Škoda, povzročena po lov-
čih in divjačini.
78. Moderno zatiranje živalskih
kužnih in nalezljivih bo-
lezni.

ÖSTERREICHISCHE WERKE GA WIEN X ARSENAL

Stalna razstava: Wien I., Liebenberggasse 4 (Gartenbau)
Vstop prost.

**Plugi, kultivatorji, čistilniki, motorji,
naprave za sekanje drv, kmetijski vozovi
vseh vrst, lovsko orožje.**

**Kovačija, livarna, stroji za
izdelovanje orodja,
repetirke itd.**

**Zahtevajte takoj brezplačno bogato ilustrovane cenike predme-
tov, ki jih rabite in brezplačno vpošiljanje časopisa „Arsenal“.**



KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserti (ozpanija) se zaračunajo po nastopnih cenah: Insert na pol strani 450 D, na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 13. Ljubljana, 15. julija 1923. Letnik XL.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Podružnicam in udom v okolišu Lesec sporočamo, da smo v hiši štev. 7. pri gosp. Rud. Medvenu v Lescah ustanovili stalno skladišče kmetijskih potrebščin. Zaenkrat smo založili v skladišče vagon rudninskega superfosfata za gnojenje ajdi ter pozivam ude v okolišu Lesec, naj z ozirom na nujnost in važnost tega gnojenja takoj pošljejo ponj v skladišče, da more družba zalogo po potrebi spopolniti. Cene so iste kakor v Ljubljani, udje si torej prihrani vso železniško voznino. Tekom prihodnjih dni pa pošljemo v Lesce v kombiniranih vagonih nadalje množine raznih umetnih gnojil in močnih krmil in po potrebi tudi stroje itd. ter pozivamo ude, naj sporoče svoje želje naravnost g. Medvenu, ki jim bo tudi glede razpoložljivih potrebščin in glede cen ter načina oddaje dal vsa potrebna pojasnila.

RUDNINSKI SUPERFOSFAT. Letos se je družbi posrečilo dobiti rudninski superfosfat iz inozemstva s posebno odstotno vsebino fosforove kisline, in sicer zajamčeno 15 do 17%. Tudi je cena z oziroma na druga fosfatna gnojila razmeroma nizka. Največ superfosfata potrebujejo naši kmetovalci ob setvi strniščne ajde, kajti to izkušnjo so si že vsi pridobili, da brez superfosfata ni primernega ajdovega pridelka. Razen superfosfata potrebuje ajda tudi polovico množine kalijeve soli, ki zelo ugodno vpliva na enakomeren in obilen pridelek zrnja. Tako gnojenje se vsakemu kmetovalcu bogato poplača. Na ha posetve se potrebuje po 300 kg superfosfata in po 150 kg kalijeve soli. Polovica te množine pa na oral in eno desetino na mernik posetve. Pripo-

ročamo podružnicam in udom, da ta gnojila pravočasno naroče.

Semena:

Ajda, siva in črna, po Din 4'50 za kg.
Grahora, mešana z ržjo ali ječmenom, po Din 6'25 za kg.
Inkarnatna (rdeča) detelja, po Din 25— za kg.
Pokončna stoklasa po Din 15— za kg.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik, 18—20% po Din 260:— za 100 kg franco vreče. Vreče po 75 kg.

Kalijeva sol, 42%, po Din 150:— za 100 kilogramov.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260:— za 100 kg z vrečami.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 175— za 100 kg. Vreče po 100 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 160:— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Thomasova žilindra 18% po Din 240:— za 100 kg.

Krmila:

Lanene tropine po Din 5:— za kg. Vreče po 50 kg.

Orehove tropine, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe po Din 5:— za kilogram z vrečami. Vreče pa 75 kg.

Osušeni rezki sladkorne pese po Din 3'50 za kilograma z vrečami vred. Po znižani ceni 2'50 jih oddamo onim naročnikom, ki prijavijo naročila takoj, predno zaključimo tozadevno oddajo.

Poklajno apno v izvirnih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6:— kilogram na drobno Din 7:— za kg, najmanj 5 kg.

Gnojenje z enim samim gnojilom ni uspešno. Gnojite z vsemi tremi gnojili: dušikom, kalijem in fosforovo kislino.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 8.— za kg, na drobno Din 8.50 za kg, najmanj 5 kg.

Vinogradniške in vrtné potrebšćine:

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti, na izbiro po različnih cenah.

Vinski eponit po Din 50.— za kg. Poštšina posebej.

Gumijevi trakovi po Din 220.— za kg.

Gumijeve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 10.— komad.

Gumijeve cev po Din 20.— za 1 m.

Ročni žveplalniki po Din 80.— za komad.

Salofidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po Din 7 za 1 kg.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena za klopnice po 5 kg Din 50 brez poštšine.

Trtne škropilnice po Din 500.— za komad.

Urania zelenilo se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštšine.

Žveplo, dvojno rafinirano, po Din 5.— za kg.

Žveplovski trakovi na asbestu, najfinejši, po Din 16.— za kg.

Razne kmetijske potrebšćine:

Kose prvovrstne 45 cm, 60 cm, 65 cm, 70 cm, 75 cm po Din 30 32 33— 34— 35—

Brusni kamni, prvovrstni, bergamaški po Din 8.— in 6.— za komad.

Brusni kamni, rogaški po Din 2.— za komad.

Uspulun, sredstvo za razkuženje semen, v zalopnicah po 1/4 kg po Din 35.— za komad.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd. Je zopet došel in se dobi v zalopnicah po 50 gramov za 6.25 dinarjev, 1/4 kg 20.—, 1 kg 80.— Din.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Posnemalniki Jubilea.

za 50 l po	Din 625.— za komad
75 "	700.— "
100 "	1250.— "
125 "	1300.— "
150 "	1500.— "

Slamoreznice po Din 1500.— za komad

Brane VA 455.— "

Plužni trupi AW 5 255.— "

Ročni okopavalnik 280.— "

Obračalni plugi UW 7 700.— "

" UW 9 800.— "

Vinogradniški plugi 370.— "

Podzemni plugi 400.— "

Obračalni plug W7 po Din 900.— za komad.

Stroj za izdelovanje masla (pinje) po Din 200.— za komad.

Travnške brane A3 po Din 650.— za komad.

Travnške brane A4 po Din 750.— za komad.

Trijerji, Heid. po Din 3500.— za komad.

Univerzalni plug Lanz Damm po Din 950.— za komad.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znakah najmanj pa skupaj Din 5.— sicer se naznanila ne objavijo. Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Stiskalnice in mline za sadje

in grozdje, mline za moko in zdrob, najboljšo vrste, na pogon, in vso drugo železnino nudi po zelo ugodni ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta.

Zdravilna zelišća

saponaria (milnica), salvia (kadulja, fajbel), bezgovo cvetje, drosera (rosika), ržene rožičke, košćice, marelic, cvetje nore aje, vinski kamen, razna semena in deželne pridelke kupuje Semenska trgovina Tima Vladisavljević, Beograd. — Glavni obrat se nahaja v Franciji: Marseille 29, rue Ferrari.

Pravi italijanski brusi za kose

se dobe pri tvrdki Sever & Komp., Ljubljana, Wollfova ulica 12.

Priznana najboljša

peklenske kose (Höllensensen)

priporoča založnik in samoprodaja te znamke za Jugoslavijo tvrdka F. S. Skrobar, Višnja gora. — Preprodajalcem ugodne cene!

Okopalnike in osipalnike

za koruzo in krompir, kosilnice, obračevalce sena, vitke, mlatilnice, motorje, žitne čistilnice, sadne mline in preše in vse druge kmetijske stroje dobavlja

K. in R. Ježek, tovarna strojev in livarna, Maribor.

Klepalne stroje,

najnovije in najboljše vrste, kose, srpe, osle in vse druge potrebšćine za stavbe, kmetijstvo in obrt nudi in se priporoča A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta.

Slavenska banka d. d., podružnica v Novem Sadu. Slavenska banka d. d. v Zagrebu je prevzela vsa aktiva in pasiva podružnice Slovenske banke v Novem Sadu ter bo isto vodila pričenši s 1. julijem 1923., pod imenom: Slavenska banka d. d., podružnica Novi Sad.

Tudi letos kupuje R. LUCKMANN v Ljubljani na Martinovi (Ahacijevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zelišća, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslupek, naj zahteva pojasnila pri imenovanju tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke.

Na prodaj:

1 slamoreznica z bobnom na ročni pogon; 1 mlin za grozdje z obiralno pripravo; 3 kamnite kotle 3-80 m znotraj; 2 vinske črpalnice; 2 stanice; 1 samo s škariami, druga ekscentrična za luknje; 1 brus z dvema brusi za ročni pogon; 1 kuhinjska tehtnica; 1 nov gik z novo nikla, ledr. opremo; eden lin pol kub m obsežni kotel iz 5 mm močne železne pločevine; 1 mali voz z derco. Jurij Jenko, trgovec, Škofja Loka 26.

Pozor čebelarji!

Radi preselitve iz kraja, prodam dobro ohranjen čebelnjak z 16 polnimi panji, sistem „Virient“, po ugodni ceni. Več se izve pri Kmetijski zadrugi v Kamniku.

Oskrbištvu Fužine pri Ljubljani odda enega bika

čistokrvne montafonske pasme, poldrugo leto staroga.

Bika

dobre rasti, pšenične barve, 14 mesecev starega, proda Ivan Selak, Dobrova, p. Škofjan.

Prodaj

2 rezervarja po 14 hl za žganje, kuharsko sadje ali vino, komad 8000 K. Avg. Zajec, hotel „Stol“, Bl. Dobrava, pošta Jesenice.

Hlode, gozidove, trame, deske in drva

ponadite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodaljo. Plačnajo se najvišje dnevne cene.

Lepo domače platno izredno trpežno in močnejše tkanica „KROSNA“, Ljubljana, Zrinskega cesta 6 (nasproti cerkve sv. Jožefa). Sprejema tudi laneno prelo v tkanje. Zamenja platna za predivo. Na zahtevo pošilja vzorce.

Fižol

vseh vrst kupim stalno po najvišjih dnevnih cenah. Bor. Šbil, Kočevje.

Za lastno ceno odda se 1 1/2 colarska nizka rečna sesalka s prikladnimi holenderji in mesinastimi pipami.

Poprašati je pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

Prave

Turške kose

neprekosljive ostrine, različne bruse, dobre srpe, dobite najceneje pri Šostarič, Petan in Erker. Ljubljana, Resljeva cesta 20.

Verige,

električno varjene in patent ameriške, vseh debelosti, za vsakovrstne potrebe, poveznice za hlode, žlajdre, stranice, verige za govedo, za pse, za vodnjake, tudi po posebnem naročilu razpošilja po železnici ali po pošti vsako množico L. Fürsager, Radovljica.

Dnevne tvorniške cene. Pri večjem odjemu in trgovcem popust.

Stole,

tipne in lepo izdelane, priporoča Teharska lesna industrija, pošta in postaja Štore pri Celju. Razpošilja na drobno in debelo. Zahtevajte cenik!

Rafinirani in gorljivi (den.)
špirit, vino, li-
kerje in žganje
prodaja po najnižjih cenah

VINEH
veletrgovina z vinom in
špirituoznimi produkti.

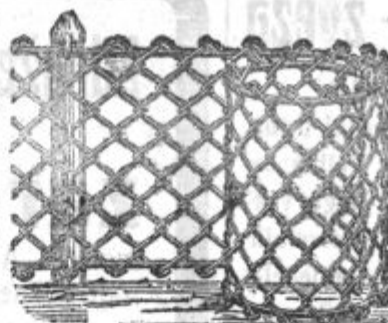
Ljubljana — Rudnik.

Telef. inter. št. 518.

Veliko skladišče špirta.
No debelo! Na drobno!

Kmetovalci!

Skrbite za kar naj-
večje razširjenje
Stremite za tem.
„Kmetovalca“
da se ga lahko čita
v vseh gostilnah in
javnih prostorih.
30.000 nas je že v
Kmetijski družbi,
pa bi nas bilo lahko
še enkrat več. Čim
več nas bo, več
bomo dosegli!



EVGEN IVANC, Sodružica Slovenija.

tovarna žilnih tkanin in pletenih, trgovina s sitarskim
in lesenim blagom

Zahtevajte ponudbe in ilustrirani cenik brezplačno!

Lične in cenene žilne mreže
pletene s slojem iz najboljših v
ognju pocinkane žice za OGRAJE
VRTOV IN DREVESNIC, vsako-
vrstne ŽILNE TKANINE iz žo-
lezne, pocinkane in mešane žice
za STROJE, MLINE IN OKNA,
ELASTIČNE POS. ELNE MREŽE
iz galvanizirane žice na lesenem
okviru v različnih velikostih,
raznoverstna SITA, REŠETA in
razne LESENE IZDELKE (suh
robo) za hišno in kuhinjsko upo-
rabo izdeluje in dobavlja po naj-
nižjih dnevnih cenah:

KMEČKI POSESTNIKI!

Pri prodaji ali nakupu po-
sestev boste imeli

najboljši uspeh

če se obrnete pri prodaji ali
nakupu na

„POSEST“

obl. konc. realitetna pisarna
Ljubljana, Poljanska cesta 12

Na prodaj in v zamenjavo veliko
kmečkih posestev, vinogradov,
mlinov in žag.

VABILO

na

redni občni zbor

Kmečke gospodarske zadruga
v Št. Vidu nad Ljubljano

ki se vrši v nedeljo, dne 29. julija ob 8.
uri dopoldne pri Žibertu na Trati.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnstva (fajnika, bla-
gajnika).
2. Poročilo nadzorstva.
3. Revizijsko poročilo.
4. Potrjenje računskega zaključka in
bilance za l. 1922.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

K. obilni udeležbi vabi odbor.

CEMENT

Gips, strešna lepenka, karbolinej
drvcement, vat prof. apno, izolacij-
sko lepenko, mavčne plošče, pravi
Hatschek eternit itd. nudi po tovar-
niških cenah

„MATERIAL“

družba z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13.

Telefon 716. — Telefon 716.

Standard Oil Co of Jugoslavia v Zagrebu

priporoča p. n. naročnikom svojo stalno zalogo:

**bencina, petroleja, parafina, vseh vrst
mineralnih strojnih olj za avtomobile.**

Tozadavne informacije in naročila sprejema glavno zastopstvo:

G. Menardi, Ljubljana,

Trubarjeva ulica 2.

Telefon št. 62.

Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodarska cesta

šivalni stroji in
stroji pletenje

Izborna konstrukcija in
elegančna izvršitev in
tovarne v Lincu. Ustan-
ovljena l. 1867.
Vseeno ponuja brez-
plačno.

Pisalni stroji

„A D L E R“

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih

tovarn:

DÜRKOPP, STYRIA,

WAFFENRAD.

10 letne garancije.

Sodi

za vino, žganje,
olje, mast, med
petrolej

za transport in shrambo
ima vedno v zalogi
veako množino

Franjo Repič

sodarski mojster

Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v

to stroko spadaloča po-

pravila.

Solidno delo!

Cene zmerno! Točna

postrežba!

Nabavno središče za poljeprivredne strojeve Krunoslav Stjepan Jakovlić R. D.

Zagreb, Zrinski trg 1. — Telefon 14-35. — Brzojavni naslov: „Poljostroj“.

Glavno zastopstvo Mc. Cormikovih tvornic. International Harvester Company of America, Chicago,
dobavlja takoj originalne Mc. Cormikove

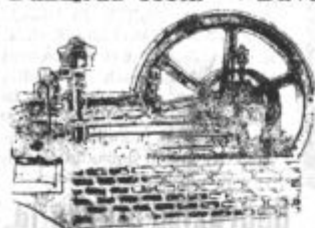
kosilnice za travo, kosilnice za žito z odlagačem in slamo-
veznice, grablje za seno, sadilnice za koruzo (Quadratmaissetzer),
motorje za pogon s petrolejem, vse posamezne dele za stroje tipa

Mc. Cormik, Deering, Plano, Osborn, Milwaukee, Champion, nadalje

pluge, brane, decimalne tehtnice, pakelne, mline za sadje,
stiskalnice za seno, kompletne uredbe za čiščenje semena.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.



Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev.

Iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih
tovarn „Welsia“.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (utorni crep) najpreprostejše,
najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanosti, dalje

zidno opeko

Na željo pošljemo popis in ponudbe.

Spretni zastopniki se sprejmejo.

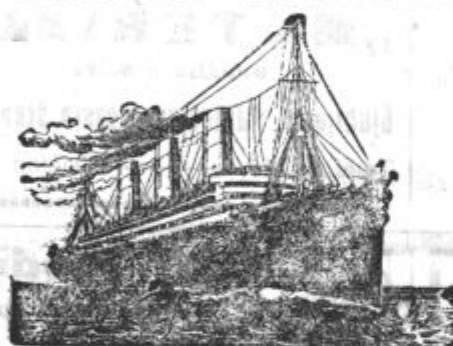
Hamburg Amerika linija

in

United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA



Kolodvorska ulica šte. 210.

Sprejema potnike v ju-
žno in severno Ameriko,
izdaja točna pojasnila in
prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane
vsak teden.

Glavno zastopstvo **J. G. Drašković**
za Jugoslavijo **Zagreb**

„B“ Cesta pri dr-
žavnem kolodvoru

Podružnice:

BEOGRAD, Balkanska ulica 25. SUŠAK, Jovo Gj. Ivošević, Karolinska
c. 160. SPLIT, Ante Bulić, Dioklecijanova obala 13. GRUŽ, Ivo Lovričević.
BITOLJ, Gjorgje Dimitrijević & Kom., Bulevard Kralja Aleksandra 187.
VELIKI BECKEREK, Dušan Lj. M. hajlović, Trg Kralja Petra 4

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

HLODE

4.50 do 6 m dolge, 25 do 60 cm
debele. plačam 200 kron nad
dnevno ceno. Dobava do je-
seni, polovica kupnine se plača
v naprej. Ponudbe s ceno pod:

»EXPORT«

na Anončni zavod

DRAGO BESELJAK in drug,
LJUBLJANA, Sodna ulica št. 5.

KOSE

prima avstrijski produkt,

BRUSOVI

uz originalne tyorničke cijene

kod

„ORBIS“ d. d. Zagreb

Baromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230. — Telegr. „Orbis“

LJUOSKA POSOJILNICA

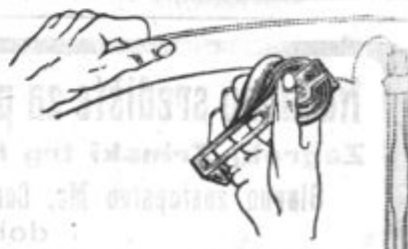
v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge po



5%



„Satan“

najnovejša iznajdba namesto klepanja in
brušenja kos. Najboljša svetovi a kosa je
„GORENJSKA KOSA“ zato rabite in za-
htevajte to. Dobi se pri:

IVAN SAVNIK, Kranj, Gorenjsko.